Sudár Anna szerelmei

Dénes bácsi szerint a várakozás olyan, mint a fehér torony: messzire látszik...

AGONI ERZSÉBET
tura@fmh.plt.hu

Székesfehérvár – Jókai Anna Szegény Sudár Anna című regényéből monodráma készült, Bálint Márta előadásában láthattuk a Kodolányi főiskola könyvtárának olvasótermében.

Monodráma-bemutatóra yekeztem, amikor a Zichy et mellett egy sávba terelk. A hosszú autósorban vákozva, az anyázás helyett dár Anna rokonára gondoln, *Sütő András* novellahőre, a sovány, madárarcú ák Dénes bácsira. Lányát a rpátokon túli Havasalföldvitte a férje, s megfeledkett a hovatartozásnak visszaé vezető útjáról. Idős apját k nádszálreménység éltet- hogy talán harmadszor is önnek, s láthatja fiúunoát. De hiába várt. Végül a mszédját bízta meg: ha elnek a temetésére, mondja g nekik: nagyon vártam et. Még ezt is hozzátette: várakozás olyan, mint a fer torony: messzire látszik." Szegény Sudár Anna szecsésebb volt, ő gyakrabn láthatta unokáját, de nem gszer. Előfordult, hogy hiába várta élete rendező csillagát, a másik nagymamához, a Bábushoz vitték. Kálmi fia román lányt vett feleségül. Később Bukarestbe költöztek, ahol jobb állás, lakás várta őket, szerelmetes unokáját meg román iskola. „Mindent el fog felejteni, amire tanítottam" – írta naplójába kétségbeesetten. Másik fiuk, Farkas áttelepült Magyarországra.

Sudár Anna karnyújtásnyira van tőlünk a Kodolányi János Főiskola könyvtárának pódiumszínpadán, ahonnan *Bálint Márta* színművész halk monológjai, szenvedélyes kiáltásai, gyötrelmei, átkait hullanak ránk. Nem vonhatjuk ki magunkat bűvköréből, fogva tartja közönségét.

Jókai Anna születésének 75. évfordulójára *Scarlat Anna* dramatizálta a regényt, *Kincses Elemér* rendezte, a zenét *Gere Erzsébet* szerkesztette. A Szegény Sudár Anna mindmáig az egyetlen irodalmi mű, amelyet anyaországbéli író alkotott a kisebbségi sorsban élők sorskérdéseiről. A könyörtelen politikai prés miatti beolvadás, és a közösségtől való végleges elszakadás között vergődő erdélyi magyarok lelki és fizikai küzdelmei jelennek meg Anna személyes történetében, naplójában. A családi kapcsolatokig ható diktatúra mellett a gyerekek és az unoka iránt érzett „azúr-szerelemnek" mély és eleven ábrázolását adja Jókai Anna szenvedély-regénye. Bálint Márta kivételes érzékenységgel, nagy erővel, mély átéléssel vált valódi Sudár Annává, akinek egyik legfontosabb tanítása: „A másséghoz mindenkinek joga van, ezt jól jegyezd meg, Balázsom! Ne olvadj be soha!" Férjét Kálmust szereti, az egyetlen férfi az életében, az övében pedig Anna az egyetlen nő – „asszony őt mellőlem soha, még nyoszolya-ropogtatónak sem téríthette el" –, csak azzal tudta megbántani, ha hiábavalónak vélte a Balázs körüli nagy sündörgését. Ez volt a véleménye: a gyerekek önzők, ha érdekeik úgy kívánják, elfelejtik a szülőket, a nagyszülőket, a befektetés nem lesz azonos az eredménnyel...

Ami a szerelmet illeti, Anna öregedvén rájött: tükör,

FOTÓ: GREGORITY ANTAL

Bálint Márta Jókai Anna 75. születésnapjának köszöntésén, a Fészek klubban nyújtja át ajándékát

> Megfejthetetlen titok, honnan jön a remény a reményre

amelyben végre meglátod legszebb, legtitkosabb arcodat. Nincs korhoz kötve és alapjában nem testi dolog. A szeretetre nevelést is fontosnak tartja, olyan szeretetet kívánt Balázsának, amely nem zár ki senkit, s amely soha el nem fogy. Élet-virág-szerelmének ezt is a lelkére kötötte: „Éhezhetünk és fázhatunk, de azt soha nem engedhetjük meg magunknak, hogy beleragadjunk a mocsárba."